

ЗЕМЛЕДЕЛСКА ЗАЩИТА

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИИ ЗЕМЛЕДЕЛСКИ НАРОДЕНЪ СЪЗЪ.

В. „Земледѣлска Защита“ излиза веднѣжъ въ седмицата — въ Сръда. Цѣната на вѣстника е за година 5 лева въ прѣдплата. За странство се прибавятъ само пощенскитѣ разноси.

Всичко което се отнася до вѣстника се испраща до администрацията въ гр. Плъвенъ.

За частни обявления се плаща по 2½ ст. на дума въ последната страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ сѣдебнитѣ пристави се по-мѣстватъ по особено споразумение.

Неплатени писма не се приематъ и необнародвани ръкописи не се връщатъ, освѣнъ ако са придружени отъ пощенска марка.

„СЪЕДИНЕНИИТО ПРАВИ СИЛАТА“

Селскитѣ общини.

Основата, върху която се гради цѣлото наше парламентарно и конституционно управление е *общинското самоуправление*. Факторътъ, който е създаденъ отъ нашия основенъ законъ, да изказва и да защитава прямиитѣ и най близки интереси на българскитѣ граждани — това е градската или селска община. И понеже общината е основата и крайгвални камъкъ на народното самоуправление, за това и отъ нейната уредба и благоденствие, зависи уредбата и благоденствието на цѣлата държава.

Общината не е нищо друго, освѣнъ една малка държава; и при това такава държава, дѣто волята на народа се изказва съвсѣмъ непосредствено. Управлението на общинитѣ се намира въ рѣцѣтѣ на нѣколко избраници, които изпосредствено си избиратъ свой прѣдседателъ — кметъ. Срока на управлението е строго ограниченъ: за селскитѣ общини три години, а за градскитѣ — д. б. Но, освѣнъ чисто административната уредба, която има широко демократически характеръ, на общинитѣ се прѣдоставя най пълна свобода за тѣхното вътрѣшно уреждане и процвѣтанье. На общинитѣ е прѣдоставено широко поле за дѣятелностъ: въ економическо, просвѣтително, стопанско, хигиеническо административно отношение.

Тия широки права, обаче, прѣдвидени въ нашия основенъ законъ за градскитѣ и селски общини, днесъ за днесъ сж просто една факция, или мъртви закони. Общинското самоуправление, за което постоянно става дума въ насъ и за което мнозина плачатъ съ крокодилски сълзи, днесъ за днесъ, е само една празна и безъ всѣко значение дума. Общината, отъ едно свободно и самостоятелно учрѣждение, се е прѣобърнала просто на единъ партизански вертепъ, въ който сж се загнили обикновенно най отчаянитѣ и нископробни партизани.

Тая развала на общинитѣ върви заедно съ нашето улично и дребно партизанство. Нашитѣ политически партии, изникнали не върху основата на нѣкакви принципални искания, или върху основата на нѣкакви опрѣдѣлени и трайни економически и политически нужди, но — израстнали върху основата на личнитѣ честолубия, или на личнитѣ и котерийни груби интереси, — не можеха да щадятъ общинитѣ, заедно съ тѣхното самоуправление. Отъ сега нататкъ общинитѣ ставатъ най голѣмитѣ партизански гнѣзда, до които се домогва всѣка

една партия, която иска да осигори своето партизанско владичество въ държавата. И понеже всички партии подъ редъ се изреждатъ въ управлението на държавата, то и всѣка една партия оставя своитѣ дълбоки партизански слѣди въ общинитѣ. Мирнитѣ и спокойни порано села и градове днесъ сж раздѣлени на десетки партии, които водятъ ожесточена и непримирима война по между си. Нѣма вече сговоръ между тѣхъ, нѣма единодушие! Градове и села, като че ли сж военни лагери, въ които царуватъ взаимни гонения, борби, даже и убийства.

А управлението и на селскитѣ и на градскитѣ общини се намира въ рѣцѣтѣ на най отчаянитѣ партизани и грабители. Понеже до сега общинитѣ бѣха не само един партизански гнѣзда, но и мѣста, отъ дѣто можеше безконтролно да се граби и краде, за това до кметската длъжностъ се домогваха обикновенно хора съ най разстроени финансови сръдства. И наистина, хора до вчера бѣдни или упаднали цѣли въ дългове, въ двѣ три години не само блѣскаво уреждаха своето положение, но и онова — на роднини, познати и приятели.

Това безконтролно и разсипническо управление на общинитѣ се е продължавало съ десетки години, безъ да е имало кой да протестира и кой да слуша, до като днесъ почти всички общини въ България, слѣдъ като прѣсушиха всички мѣстни сръдства, упаднаха въ страшни дългове съ стотини хиляди левове, а даже и съ милиони.

Ако нѣкога би могло да се направи една безпристрастна анкета и ревизия въ селскитѣ и градски общини, ние щѣхме да видимъ потрѣсающии факти отъ нашето общинско самоуправление. Прѣди нѣколко години, когато едно правителство мислеше да ликвидира съ безобразното прахосническо управление на своитѣ прѣдшественици, даде подъ сждъ нѣщо повече отъ 450 селски кметове за злоупотрѣбления. А колко кметове има, които сж прахосвали и злоупотрѣбвали народната пара, но които се закрилятъ отъ здравия и надежденъ щитъ на партизанството!

Такъво е, почти безъ изключение, сегашното положение на нашитѣ общини. За прѣмахванието на съществуващото зло сж необходими бързи и корени реформи отъ страна на държавата и народното прѣдставителство — но най важно и най необходимо е съзнание въ самия народъ, който единствено може да контролира и направлява бждащитѣ сждбини на общинитѣ. Докато въ насъ не се създаде общес-

твенно мнѣние и една здрава обществена сила, която да цѣни да направлява и да контролира дѣйствиата на общинскитѣ съвѣти, до тогава въ общинитѣ ще царуватъ само груби беззакония, гешефти и грабежи.

Земледѣлската организация, която на своето знаме е написала високо тържеството на народната воля и на народното самоуправление, не може и не трѣбва да прѣнебрѣгва интереситѣ на нашитѣ общини. Най близкитѣ и най прями интереси диктуватъ на земледѣлцитѣ, щото отъ общинитѣ да се не прави политика. Всички земледѣлци, безъ разлика на партия, трѣбва да се групиратъ, за да туратъ край на разсипническата и партизанска политика на днешнитѣ селски общини; особено трѣбва да направатъ нова съзнателнитѣ и сдружени земледѣлци, които високо трѣбва да цѣнятъ автономията на нашитѣ малки държавици — общинитѣ. Нашъ идеалъ трѣбва да бжде, щото отъ общинитѣ да образуваме ония могщи демократически учрѣждения, чрѣзъ които рѣшително да се изказва волята на народа, на масата. Ние трѣбва да дадемъ примѣръ на другитѣ партии, че не искаме да заграбваме съ шурмъ общинитѣ, за да ги разсипваме и ограбваме сетнѣ, но че се стрѣмимъ да издигнемъ това скжпо за насъ учрѣждение до степенъта на едно истинско автономно народно учрѣждение, което въ основата си има широки културни и народополезни задачи.

Прѣзъ мѣсецъ Августъ ще се произведатъ изъ цѣла България редовнитѣ селско-общински избори. Ако и да знаемъ, че въ насъ нѣма примѣръ, щото една община да е била оставена спокойна, безъ да бжде разтурена поне нѣколко пжти прѣзъ течението на тригодишния периодъ, при сѣ това ние подканяме всички сдружени и съзнателни земледѣлци да зематъ като организация, най голѣмо и най живо участие. И ние ги подканяме да зематъ участие не като партизани, но като съзнателни граждани, които високо цѣнятъ своитѣ най свѣценни права. Най послѣ ние трѣбва да докажемъ, че всички демократически и свободолубиви учрѣждения иматъ и смисълъ и правна съществуване въ насъ.

По нататкъ пакъ ще се повърнемъ. **Д.**

Какъ се прилагатъ законитѣ въ страната.

Като прилиствахъ „Държавний Вѣстникъ“ отъ 21 Февруарий т. г. брой 40, намѣрихъ на страница 5 та, таблица за распрѣделенитѣ суми,

които слѣдва да се отпуснатъ на градскитѣ общини отъ прихода на общинскитѣ данъци прѣзъ мѣсецъ Януарий 1902 год., но останахъ просто очуденъ отъ тази омаяна законоиспълнителностъ (на Министра на Финанситѣ). Въ нея таблица може всѣки да види, какъ се прилагатъ законитѣ въ отечеството ни: на селскитѣ общини не сж отпуснати тѣзи суми нито за едно тримѣсечие отъ 1901 година споредъ чл. 6 отъ закона за общинскитѣ налози, а на градскитѣ общини освѣнъ гдето е отпусната за цѣлата 1901 год., но отпусната е и за единъ мѣсецъ отъ н. г. въпрѣки чл. 6 отъ горѣпоменатий законъ.

Осѣнъ това, тѣзи налози съ законъ сж опрѣдѣлени за исплащанье учителскитѣ заплати за първитѣ четири мѣсеца на годината отъ общинитѣ. Макаръ, че тѣзи подкрѣпа да не е достатъчна за исплащанье пѣлата заплата на учителитѣ, но тя е гвърдѣ голѣма помощъ на общинитѣ прѣзъ тѣзи финансови критически години.

Да ли щедростъта къмъ галенитѣ днесъ отъ държавата е монополезирана отъ нея, та всичкитѣ държавни дупки трѣбва да се потулятъ исклучително съ кървавия потъ на селянина? Да ли нашитѣ селски общини не взематъ по голѣмата частъ отъ тежкостъта на държавний товаръ, та не сж достойни да получатъ това което справедливо имъ принадлежи?

Отправляме питанието си тамъ, кждѣто трѣбва. Нѣма ли слѣдъ толкова чакание да се погледне малко по трезво на работитѣ? Или ще трѣбва още държавата да бжде за селскитѣ общини мащиха, а за градскитѣ майка; не сж ли равноправни въ отечеството ни ггражданитѣ и селянитѣ? Ето кой тѣпчи законитѣ въ страната.

Отъ единъ селянинъ.

Болостъта метилъ.

Мнозина скотовѣдци се оплакватъ, че стадата имъ се заразени отъ метилъ, вслѣствие на което болния добитѣкъ слабѣлъ, па даже и мрѣлъ. По тоя поводъ, считамъ за умѣстно да дамъ кратко описание: за начина на заразяването, за естеството на болестъта, причината ѝ и нейното лѣчение, или по вѣрно казване — прѣдварително прѣдпазване на здрави стада отъ заразяване.

Болестъта метилъ се произвежда отъ паразита Дистопа, който се намѣрва въ черния дробъ у болнитѣ. Въ мочурливитѣ павища, когато пасѣтъ здрави овце, то тѣ поглѣжатъ съ храната заедно и яйчица или зародишъ отъ Дистопа, като яйчица сж поставени съ извѣрженито на метилеви овце, кучета и др. Като сж погълнати, тѣ минаватъ въ

дробоветъ. Болестта се явява у всички животни, а най паче по овцетъ, ала и човѣкъ може да заболѣе.

Метилевата овца слабѣе, кожата и очитъ ѝ пожълтяват; охотата намалена, жаждата е увеличена, а прѣживането — неправилно. Очитъ се полуватъ, вълната се скуби. Животното тлѣе, дишането е ускорено и изверженията съдържатъ зародиши отъ Дистопа. Ослабването достига извънредния си прѣделъ слѣдъ третия мѣсець отъ заразяване, кждѣ Януарий. Овцетъ кестиватъ и помѣтатъ.

Лѣчението прѣпорѣчва: да се избѣгватъ влажнитъ пазбища, стадата да се хранятъ въ изобилие, като имъ се дава набѣжали клонове съ пшѣки. Продаване на заразенитъ за мѣсарницата прѣди да е настѣпило пълно ослабване. Прѣвъ Августъ и Октомврий да се избѣгватъ подозренитъ мѣстности, гдѣто сж пасли заразени стада. Купищата отъ болни овце да не се хвърлятъ по пазищата. Мѣсото отъ метилевы овце може да се яде, като се онищожатъ дробоветъ; ала когато болестта е земала голѣмъ размѣръ, то зависи отъ лѣкаря да дозволи или не, продажбата на подобно тѣло.

Министерството на Търговията и земледѣлието е издало слѣдующата наврѣменна **ПОКАНА**, къмъ българскитъ лозари.

Неплодородието на лозята прѣвъ послѣднитъ нѣколко години стана общо въ страната ни. Въ много лозарски центрове, като Чирпанъ, Сливенъ, Плевенъ и пр., отъ три години насамъ не е имало никакъвъ почти гроздоберъ и вслѣдствие на това, населението е обиднѣло до крайна степенъ. Сжщото може да се каже и за другитъ мѣстности, гдѣто населението очаква поминъка си отъ лозята.

Главната причина на загубването плодородието на лозята е прѣнесената прѣди нѣколко години нова болѣсть, известна подъ името „Мана“ или „Балсара“, а въ науката — „Пероноспора“. Тази болѣсть е забѣлѣзана за прѣвъ пхтъ въ Европа прѣди 24 години и сега е констатирана на всѣкъде, кждѣто се отгледва лозята. У насъ е забѣлѣзана прѣвъ 1892 година, но голѣми размѣри тя е взела прѣвъ 1897 година.

Наблюденията и опититъ въ другитъ лозарски страни сж установили, че единъ пхтъ констатирана „Мана“ въ известна мѣстность, тя никога не се изгубва, а само прѣвъ нѣкои години се появява въ по-голѣми размѣри, прѣвъ други — въ по-малки и споредъ това поврѣдитъ ѝ биватъ повече или по-малко чувствителни.

Надеждитъ на нѣкои лозари, че болѣстьта ще се изгуби отъ само себе си, нѣма никога да се възднатъ; затова, ако искаме да се ползуваме отъ имотитъ си, трѣбва непрѣмнно да усвоиме и прилагаме при отгледването на лозята сжщитъ срдѣства и мѣрки, които лозаритъ въ другитъ страни прилагатъ съ много добръ успѣхъ противъ сжщата болѣсть и благодарение само на тѣзи срдѣства, тѣхнитъ лозя продължаватъ да раждатъ така, както сж раждали прѣди появянето на „Маната“.

Признаци на болѣстьта Прѣвъ мѣсець юний, въ влажни и топли години по-рано, въ сухи по-късно, подиръ продължителнъ дждъ, забѣлѣзва се на горната повърхность на ластата измѣнене за здравата зелена боя. По листата, особено по странитъ на ребрата и краищата, се явяватъ малки, едвамъ за забѣлѣзване, жълтеникава или червеникави петна, които непрѣстанно се увеличаватъ, съединяватъ се едно съ друго и измѣнятъ цвѣтътъ си въ потъменъ. Ако се разгледа внимателно

долната страна на нападнатия листъ, ще видимъ, че на всѣко петно отгорѣ съответствува друго отдолѣ съ брашнѣнъ дрътъ или съ изглѣдъ на мухълъ. Съ промѣненето на горнитъ петна отъ жълтеникави въ кафяви, обаче, долнитъ се изгубватъ. Болѣстьта почва всѣкога отъ долнитъ листа на лозата и постепенно се развива нагорѣ.

Нападнатитъ части на листата спиратъ да се развиватъ, въ скоро рѣме изсъхватъ, а послѣ и цѣлия листъ опадва на земята. Маната се счита за болѣсть на листата, и само когато се яви въ краятъ на пролѣтъта или началото на лѣтото, напада и гроздето. Въ послѣдниятъ случай, дръжкитъ на грозда и самитъ върна получаватъ кафяви петна, въ скоро рѣме почерняватъ и цѣлия гроздъ или отдѣлни върна изсъхватъ и при най-малкото сътрѣсение опадватъ на земята. Ако маната се появи въ краятъ на лѣтото или въ началото на есента, загубата се състои въ това, че съ прѣждевременното опадване на листата, гроздето остава велено и, слѣдователно, не дава добро вино, прѣжитъ не могатъ да довърятъ, та прѣвъ зимата лесно измързватъ, пшѣкитъ оставатъ недоразвити и лозата ослабва, затова прѣвъ слѣдующата година плодородието на лозето бива слабо. Ако пхтъ маната се появи рано прѣвъ лѣтото, освѣнъ горнитъ загуби, лозаря се лишава отъ плодътъ на лозето си за тази година и, обикновено, лозитъ дотолкова ослабватъ, че трѣбва най-малко двѣ години, да могатъ наново да се завзематъ и дойдатъ въ първото си положение и то, разбира се, ако прѣвъ това рѣме се запазятъ отъ Маната. На много мѣста лозята у насъ изсъхватъ само за това, че прѣвъ послѣднитъ три години се нападаха силно всѣка година отъ Маната, и стопанитъ имъ, освѣнъ гдѣто не ги прѣдпазватъ, нѣ напуснаха да ги обработватъ както трѣбва. Сжщата участъ очаква всѣчки лозя, ако стопанитъ имъ не почнатъ редовно да ги прѣскатъ, както ги подрѣзватъ и окопаватъ всѣка година.

Запазване лозята отъ маната. Лѣкъ за изцѣряването на нападнатитъ отъ „Маната“ листа и други зелени части на лозата нѣма, но има лѣкарство за прѣдпазване лозитъ отъ нея; затова черенето трѣбва да се прѣдприеме прѣди маната да е попарила лозата. Отъ много изпитани срдѣства за прѣдпазване лозята отъ маната, най-добри резултати е далъ разтворъ отъ вода, синъ камъкъ и варъ (керечъ). Този разтворъ се приготвява, като се взематъ на 100 литри вода $1\frac{1}{2}$ до 2 килограма синъ камъкъ и толкова негасена варъ, или ако послѣдната е огасена, взема се въ двойно количество (отъ 3 до 4 килограма). Ако вмѣсто 100 литри вода, вземемъ 100 оки, тѣ и синия камъкъ и варъта трѣбва да бждатъ отъ $1\frac{1}{2}$ до 2 оки. Потрѣбното количество вода се сипва въ единъ дървенъ сждъ, буре или чебуръ, въ която се остава да се разтопи отмѣрения синъ камъкъ. Синия камъкъ се разтопя мжно, ако се хвърли въ водата отъ вечерта, когато на слѣдующия день мислимъ да прѣскаме. За по-бърже можемъ да разтопимъ синия камъкъ и въ топла вода, само трѣбва прѣди да налѣземъ разтворъ въ общото количество вода, да го оставимъ да истине. Варъта се огасва въ отдѣлно количество вода, и прѣди да се сипе въ синькамъковия разтворъ, трѣбва да се остави да истине.

Охладеното варено (керечево) млеко се сипва въ синькамъковия разтворъ прѣвъ едно гхто сито, за да се отдѣлятъ всички твърди части, ако би да сж остали такива. При сипването на варъта, водата въ бурето или чебура трѣбва постоянно да се бърка съ една дървена прѣчка. Обикновено прѣпорѣчаното количество синъ камъкъ и варъ

за 100 литри или оки вода даватъ единъ добръ разтворъ но да се увѣримъ, че дѣйствително варъта е достатъчно, взема се отъ смѣста въ една чаша и се остави да се отай. Ако водата надъ остойката е бистра, разтворъ е добръ, ако пхтъ е синкава, трѣба да се придаде още малко варъ.

Приготовения сутринта разтворъ трѣбва се употрѣби прѣвъ денътъ, защото за слѣдующия день губи отъ своята сила.

Разпрѣскването на разтворъта става най-добръ съ особени уреди, наречени прѣскалки.

Прѣимущество на прѣскалките прѣдъ прѣскането съ метла или градинарски тенекъ се състои въ това, че разтворъта се разпрѣска въ видъ на роса, по-лѣсно намокрия на всѣкъде, по-малко разтворъ отива и запазва човѣкъ дръхитъ и рцѣтъ си отъ измокряне и разяждане отъ разтворъта.

Отъ прѣскалките има равни системи, които търговцитъ, споредъ здравината и устройството имъ, продаватъ паравлични цѣни.

За снабдяването на по-малки заможнитъ и дребни лозари съ доброкачествени прѣскалки и евтнъ синъ камъкъ, Управлението на Земледѣлческитъ Каси е доставило при всѣка Земледѣлческа Каса по известно количество прѣскалки и синъ камъкъ, които отстъпва на лозаритъ срѣщу пари или почекъ по 36 лева прѣскалката, 75 стотинки единния килограмъ синъ камъкъ.

Инспекторитъ по Лозарството и Земледѣлието, Чиновницитъ при Земледѣлческитъ Каси, както и частнитъ търговци, показватъ нагледно на купувачитъ, какъ става употрѣблението на прѣскалките.

При прѣскането трѣбва да се съблюдва.

- 1) Да се напрѣскатъ всѣкитъ листа, зелени части и гроздето;
- 2) Да се напрѣска особено горната повърхность на листата;
- 3) Да се напрѣскатъ добръ долнитъ листа на лозитъ;
- 4) Не трѣбва да се прѣска, когато виждаме, че ще вали наскоро дждъ, или веднага, щомъ е валилъ; сжщо и когато по листата на лозитъ има роса;
- 5) Най-добръ е да става прѣскането сутринъ, слѣдъ вдигането на росата, до 10—11 часътъ и отъ 4 часътъ послѣ обѣдъ до мъркване. Ако рѣмето е облачно, прѣскането може да се продължи прѣвъ цѣлия день.

Прѣди да се насипе разтворъта въ прѣскалката, трѣбва всѣкога добръ да се разбърка, защото варъта се утаява на дъното на сждѣтъ. Слѣдъ спирането на работата, прѣскалката трѣбва всѣкога да се измива веднага отъ вхтрѣ и вѣнка и така трѣбва да се остави да изсъхне.

За да прѣдпазимъ лозята отъ маната, нуждни сж най-малко двѣ прѣскания, а въ дждовни години — и три. Първото прѣскане си прѣдприема обикновено, когато филизитъ на лозитъ достигнатъ на 30 сантиметра височина. Когато годината е влажна, първото прѣскане трѣбва да бжде свършено до 11 Май (Св. Кирилъ и Методи) а когато е суха — до Св. Константинъ и Елена (21 Май), но въ всѣки случай — прѣди цвѣтенето на лозитъ. Второто прѣскане трѣбва да се извърши слѣдъ прѣцвѣтяването на лозитъ, или най-късно 4—5 седмици слѣдъ първото прѣскане. Ако слѣдъ прѣскането завали наскоро дждъ и взиме разтворъта, прѣскането се счита за нестѣпано и трѣбва да се повтори. Обикновено за първо прѣскане разтворъта се приготвява по-слабъ: за 100 литри вода — $1\frac{1}{2}$ килограма синъ камъкъ и толкова негасена варъ, а за второто и третото — по-силенъ: по 2

килограма синъ камъкъ и негасена варъ за 100 литри вода.

При работенето съ добра прѣскалка се прѣсѣмта, че за първото прѣскане отива на единъ декарь лозе до 20—30 литри, а за второто и третото — отъ 40 до 50 литри разтворъ. Като се вземе подъ внимание цѣната на синия камъкъ и варъта и надницата за равняването и разпрѣскването разтворъта, ще видимъ, че срѣдно запазването на единъ декарь лозе отъ маната коштува отъ 3 до 4 лева. Като се взематъ подъ внимание другитъ разноси по обработката и гледането на лозето и че, ако не прѣдпазимъ лозитъ отъ маната, всички тѣзи разноси отиватъ напразно, а слѣдъ рѣме рискуваме да изгубиме и лозята си, ще се увѣримъ, че за прѣскането на лозята не се искатъ толкова срдѣства, колкото воля и желание да усвоимъ едно ново въведение, отдавна познато и прилагано отъ всички лозари въ другитъ страни.

Понеже Правителството е изпълнило всичко, каквото зависи отъ него, за да могатъ лозаритъ и у насъ да запазятъ плодородието на лозята си, съобщава имъ се, че ако нѣкой отъ тѣхъ не се възползуватъ отъ прѣпорѣчаното срдѣство, нѣма да се взематъ подъ внимание никакви тѣхни ходатайства за отлагане събирането на данъцитъ имъ или при изплащането на задълженията си къмъ Земледѣлческитъ Каси.

ХРОНИКА

Поздравяваме всички сдружени земледѣлци, приятели и читатели съ свѣтлото Христово въскресение, като имъ пожелаваме да го прѣкаратъ въ село и приятно. При това нека не се забравя, че въ тѣзи дни, които сж дни за почивка, могатъ да се направятъ и събрания на дружбитъ, да се размѣнѣтъ мисли по хала на земледѣлцитъ и по общитъ работи на сдружаването. Въ такива дни трѣбва приятното да се съединяватъ съ полѣзното.

Бѣхме вавчера по една случайность въ грънчарската работилница на г. Мавродиевъ, която е отворена отъ 8—10 мѣсеца въ града ни. Ние се очудваме, на изящностьта на глиненитъ издѣлци на г. Мавродиевъ, който не жали ни трудъ, ни енергия да постави завѣдението си на онаа висота, която му се налага.

Както е известно г. Мавродиевъ е свършалъ специално въ Германия по грънчарството, билъ е нѣколко години учителъ въ закритото вече грънчарско училище въ Трънъ, а сега на своя работа въ Плевенъ. Ще се повърнемъ по това ново, пълно се бждаще за страната ни прѣдприятие, защото въ цѣлий свѣтъ подобни прѣдприятия се насърчаватъ и подкрѣпватъ; само у насъ става обратното.

Учимъ се, че министерството искало да закрие Желѣзарското Училище въ Самоковъ по причина, че ученицитъ отъ това училище се бонтували. Въ сжщата смисълъ недавно писа и в. „Вечерна Поща“. Ние се смайваме просто отъ този начинъ на дѣйствието отъ министерството на земледѣлието. Че ученицитъ се бонтували, само за това мислило се да се закрива едно цѣло завѣдението! Това никакъ въ свѣта, освѣнъ у насъ, не е ставало нито ще става. Миналата година мълкомъ и контрабанда се вакри грънчарското училище въ Трънъ, вакри се, ако не се съжжамъ и бояджийското — тъкочно училище въ Сливенъ, а столарското училище въ Русе макаръ и още незакрито, едва виси на косъмъ. Ние мислимъ, че министерството въ случая прави грѣшка, която сжщо ще коштува на занаятчийтъ у насъ. Не ученицитъ и училищата сж криви за да бждатъ закрива-

ни. Нужно е министерството да опрѣдѣли най напредъ какво иска то отъ тѣзи училища: майстори ли, чираци ли, или калфи. А следъ като само то опрѣдѣли това, да ги нареди, тъй както го изисква цѣльта. А то нѣма опрѣдѣлено нито едното нито другото.

Подарилъ ни Господъ тукъ въ Плевенъ единъ инспекторъ по лозарството на име Дончо Торомановъ. Та то знание ли нещещъ отъ него, начетеностъ ли, енергия ли каквото искате. Струва си да се повръщаме по него отъ сега насѣтъ по често, защото това е нужно и за началството му и за лозаритѣ тукъ и за самия него. Да ни е живъ!

Продажба на коне. На 30 Априлъ (н. с.) тая година, Дирекцията на Унгарскитѣ Държавни конезаводи ще продава въ Будапеща, излишка отъ имещитѣ се въ казанитѣ конезаводи коне. Всичкитѣ за проданъ коне сж отъ породисти баща и майка и сж по на 4 год.

с. Дойренци, Ловченска околия има единъ отъ най голѣмитѣ сиромашки упропостители лихвари. Негова милостъ се зове Тотю Борджиолу или Цигански Царъ, както го казватъ селянитѣ. Той е такъвъ селски скубачъ, щото е накаралъ да пропищи дѣте въ майка, той е скция който копува отъ бѣднитѣ земледѣлци и храни на зелено, той макаръ съ едно око, но гледа въ сиромашкитѣ кесий, колкото сто очи. Земледѣлцатѣ отъ това село трѣбва да бягатъ отъ този човѣкъ и не вливатъ въ сръжнето му което лови и едри и дребни риби.

Жителитѣ на с. Батановци, Радомарска околия, събрани за разискване въпроса за взетатѣ имъ земи по построяването на желѣзопътната лания Перникъ-Радомиръ, като взели предъ видъ: че мѣстата прѣвъ които е минала линията и ония, които сж ископани за построяването ѝ сж прѣгледани и оцѣнени отъ комисията, а не сж исплатени още, макаръ че сж молили; плащатъ данъкъ на тѣзи мѣста безъ да се ползватъ отъ тѣхъ, то *Искатъ:*

Часъ по скоро да имъ се исплатятъ мѣстата и да се отгъни данъка, съ който сж обложени за тѣхъ.

ПИШАТЪ НИ ОТЪ:

Гр. Балчикъ. Балчикската община, отдавна чувствуваше нуждата отъ единъ разсадникъ за черничевы и овощни дръвчета, който разсадникъ ще способствува за да се развие копринарството въ Балчикъ: условия за което има въ всѣко отношение; а така сжщо и овощарството има доста любители, защото и овощията сжко се цѣвятъ — тукъ. Обаче, за да можеше общината ни да подеме тѣзи работа трѣбваше ѝ единъ градинарь, който да е свършилъ, поне, нѣкое отъ нашитѣ земледѣлски училища. За това тя обяви прѣвъ Августъ м. г., че дире единъ градинарь Нѣколко кандидати се обадиха, обаче, общината ни, прѣдпочете г-на Ив. Горанова изъ гр. Вратца, свършилъ Лозарско-Овощарското Училище въ Плевенъ прѣвъ 1899 г.; прѣдпочете го, казвамъ, защото той бѣше практикувалъ по овощарството въ Пловдивскитѣ Държавни градини; при това билъ е, и помощникъ градинаря въ Садовското училище.

Общината ни услови г-на Горанова прѣвъ Октомврий м. г. и работата се започна редовно отъ Ноемврий. За да видатъ г. г. читателитѣ, какво може да направи единъ старателенъ човѣкъ, какъвто е г. Горановъ, азъ ще Ви опиша, подробно, всичко което е основалъ той въ единъ петъ-мѣсеченъ периодъ.

1) Залѣси, около класното училище, голиятъ и грозенъ баиръ, надъ главна-

та улица, който заема едно пространство отъ 3 декара;

2) Тури начало на разсадника, които заема едно пространство отъ 5 декара на когото почвата изрѣголова до 60 см. дълбоко; ограда го и посѣя сѣмена горски, овощни и пр., посея нѣколко лѣхи ягоди и малини;

3) Основа на менъ една овощна градина отъ 4¹/₂ декара, размѣрванието и посажданieto на дръвчетата, на която стана съ негово участие и ръководство;

4) Основа, сжщо овощна градина на съгражданина ни Ставри Близнаковъ-дръвчетата, на които се доставиха отъ Садово; тукъ освенъ дръвчетата, посади 5 лихи ягоди и една съ малини;

6) На едно свършено голо мѣсто наречено „Зборно“, приготви 500 грапа още прѣвъ Декемврий м. г., гдѣто ще посади 500 дръвчета „Черъ-Боръ“, отпуснати отъ министерството безплатно;

7) Основа градска цвѣтна градина около 6—7 декара, въ центра на градътъ; разпрѣдѣлението на лѣхитѣ и вжлнообразното сформирование на алеитѣ направиха туй, отъ по рано пусто мѣсто, да привлича още отъ сега челоувѣка; а следъ като се съживи всичко посадено въ нея; следъ като се посѣятъ и цвѣнатъ цвѣтята, тѣзи градини ще бжде едно прѣкрасно украшение въ хълмистий гр. Балчикъ;

8) Достави отъ Варна и Садово калема отъ хубави сортове овощни дръвчета и съ тѣхъ облагородява изъ градскитѣ ни лозя;

9) Прѣгони една пчела отъ единъ обикновенъ кошаръ въ единъ — отъ „Даданъ Блатовата“ система и вече е 10 день, пчелата прѣвъсходно работи въ новото си жилище; и

10) На 25 того държа, въ училището ни „Св. Кирилъ-Методий“, скаска по овощарството и облагородяването; гдѣто бѣха присѣтствували около 50—60 души любители на овощарството. Следъ сказката г. Горановъ, нагледно показа какъ се облагородява. Приготви овощарски мехлемъ отъ спиртъ, терпентиново масло и чамъ-сакъсъ; раздаде калема на присѣтствующитѣ, а така сжщо даде имъ и овощарски мехлемъ. Тѣзи сказка, направи добро впечатление на слушателитѣ, които радостни си разотидоха, благодарейки г-ну Горанову за сказката, калемитѣ, мехлема и гдѣто имъ показалъ единъ лѣсенъ начинъ за облагородяване

Г-не Редакторе, показаната отъ г-на Горанова дѣятелност, въ такова едно кратко врѣме, не може и не трѣбва да се замлчи; а публично трѣбва да му се искаже една благодарност, отъ единъ скромненъ любитель на овощарството. Тѣзи благодарностъ ще послужи г-ну Горанову за морална награда; тя ще го застави да избрави студентитѣ вътрове, които го брулиха, прѣвъ този петъ-мѣсеченъ периодъ и ще го насърчи за въ бждаще, да работи съ по голѣмо усърдие.

Безъ повече, приежете отличното ми къмъ Васъ почитание: Свещ. Сабунджиевъ, гр. Балчикъ, 28/3 1902 г.

Въ началото на настоящата учебна година въ с. Долно Сахране се поднови замрѣлото отъ прѣди осемнадесетъ години читалище „Надежда“. Било е основано отъ бившия учителъ Ив. Р. Галовъ въ 1881 год., обаче отъ една страна примѣстванието му отъ Дол. Сахране, отъ друга тогавашнитѣ политически събития, сж причината да замрѣ и едва къмъ сръдата на м. Ноемврий м. г. то бжде подновено. По случай подновяването му е било издадено следното

Възване:

Родолюбиви съселани,

Следъ двадесетъ годишно мълчание читалище „Надежда“ являва днесъ съ това си възвание, да Ви донесе прият-

ната вѣсть, че то поднови своето съществуване и отъ 1 Септемврий 1901 год. ще се счита, като подновено. Цѣльта му е била и е: *да спомага за разпространение науката, полезни познания, благодѣлството, добродѣтелта, искренностита между стари и млади, мъже и жени, дѣвци и обични ученици.* Това не малко трѣбва да Ви радва, като знаете какви резултати доби при тази цѣль, въ своето двѣ годишно съществуване. Само тия, които помнятъ богаткитѣ 1881 и 82 год., периоди прѣвъ който то съществувае съ радостъ вѣрвамъ ще посрѣщните този новъ животъ, това подновяване незапнимия подбудителъ и съхранителъ на тия приятни възпоменания.

Родолюбци,

Намъ е необходимо знание. Намъ сж необходими чести сръщи, при които да забравиме дневнитѣ грижи за — „хлѣбъ насущний“ и здружени като единъ човѣкъ, да подигнемъ „Надежда“, която пакъ ще викне:

*„Послушайте моя гласъ,
Който е полезенъ за Васъ,
Драгъ ще ми е и милъ,
Който би менъ поспѣшилъ“.*

Този позивъ е въодушевявалъ прѣди двадесетъ години нашитѣ прѣдшественици нѣкой отъ които доживѣха да видятъ хвърленото сѣме на ново покнило и се готви за богата жетва. Отъ този урокъ на миналото ний трѣбва да черпиме голѣма поука, защото тия сдружавания сж подписали и подигатъ „Божитѣ храмове“ и храмоветѣ на науката (училищата). Нека сега се покажемъ достойни наследници, на нашитѣ прѣдци—родолюбци, които сж ни завѣщали неотцѣнимъ даръ и сж ни показали пътятъ, по когото ний ще добиемъ *наука и благодѣлство.*

Прочие всички еднодушно да прѣвърнемъ това възобновено дѣло и като забравиме всички лични и партийни крамоли да се хвалиме „ржма за ржма“ и така сплотени за подигане това свѣто дѣло.

И къмъ Васъ стари членове на читалище „Надѣжда“ е отправенъ този зовъ, за подновяване. Вий ни дарувахте съ едно велико дѣло! Вий ни показахте примѣръ за подражание! Елате между насъ и сега, защото ще ни оказвате грѣшкитѣ, а заедно съ това ще ни подтиквате по право къмъ цѣльта, защото и Ви сте сръщали спѣнкитѣ, които ни прѣдстоятъ, и Вий сте работили сжщата работа, и Вий сте ималъ такава цѣль, каквато е цѣльта на подновеното читалище „Надѣжда“. Вий бждете между насъ почитаеми. Ще носите името „основатели членове“, защото други никой не е достоенъ да носи това свѣто име освѣнъ Васъ.

Всѣки, който желае да бжде членъ, съобщава му се, че идущето заседание ще стане на 15 Ноемврий т. г. (четвъртъкъ) вечеръта въ училището.

Тогавъ ще стане записване на нови членове. Освѣнъ това ще има изборъ на постоянно настоятелство и ще се приеме настоящий уставъ.

с. Долно Сахране,
13 Ноемврий 1901 год.

Огъ врѣменното настоятелство.

*

**

Читалището апелира и къмъ всички родолюбци Сахранци, които сждбата е гласнала далечъ отъ родното имъ мѣсто, да положатъ на това свѣтило, което колкото по вече свѣти и колкото по силна свѣтлина изпуща, толковъ по вече ще озари мрачната душа на тѣхнитѣ бащи, майки, братя, сестри и едноосѣлани.

*

**

На 15 Ноемврий м. г. читалищнитѣ членове изработиха и приеха „Читалищний уставъ“, който съ заповѣдъ

№ 176 отъ 6/3 т. г. е утвърденъ отъ Министерството на Народ. Просвѣщение.

До сега читалищнитѣ членове взеливатъ до шестдесетъ и двама (62). Прѣвъ настоящий зименъ сезонъ сж дадени шестъ прѣдставления, отъ приходитѣ и отъ читалищний вносъ се образува фондъ. Прѣдзначеный на този фондъ е за въ бждаще да се построи читалищно здание, да се уреди читалищна градина и добра библиотека. Гледало се е всѣки празниченъ день да има по една публична сказка, стжкмена отъ нѣкой читалищненъ членъ, или пъкъ прочитѣ, та по този начинъ да се прѣвикнатъ хората следъ черковенъ отпускъ, вмѣсто да пълнятъ крѣчмитѣ, да се поотбиватъ въ училището, гдѣто отъ устата на сказчика всѣ по вече нѣщо ще се научи, отъ колкото — бакалското ювче или половинца.

Библиотеката на читалището за сега е бѣдна. Има около (200) двѣста книжки за прочитание. Получаватъ се следнитѣ вѣстници и списания: в. „Земледѣлска Защита“, в. „Народъ“, сп. „Просвѣта“ и „Скотовѣдски Приятель“.

Настоятелството на читалище „Надѣжда“ благодарно на Дол. Сахранското церковно настоятелство за подаренитѣ 30 л. (първа помощъ); на г. Теня Георгиевъ, за подаренитѣ 650 тухли и 200 керемиди; на г-на Хр. Гуневъ, за подарения единъ мускалъ голово масло; на г. Ив. Р. Галовъ за подареното едно годишно течение отъ в. „Земледѣлска Защита“, на г-на К. Хараламбовъ, за гдѣто прѣпраща вѣстника „Народъ“; на момцатѣ „старци“, които отъ събранитѣ подарѣци прѣвъ сирната недѣля (Карновала) подариха (7) седемъ лева (съ която сума ще се абонира читалището за сп. „Природа“ и др.) и на всички пожертвуватели, които подариха жито, ржжъ, пари, книги и пр.

Съ прискрѣбие забвляваме, че читалището прѣвърни голѣми загуби отъ античиталищнитѣ стрѣмежи на Долно Сахранение кметъ Лалю Теневъ и помощника му Славъ Лесовъ, както тѣ тѣй и тѣхнитѣ подстрекатели — селяни чорбаджий—ниско пробни партизани, подъ злата мисль, че читалището, като прѣска свѣтлина ще разбуди спящитѣ, насочиха жилата си, за да го умъртвятъ. Бѣзвѣ имъ, за гдѣто хранятъ още надежда, „че ще огасятъ това що не гасне“. Сами народни заслѣпители ще си очупите грѣбнатитѣ, но никога нито Вий, нито вашитѣ помощи можите изгаси тази искра, която блѣсна посрѣдъ васъ и ще извади на пазаря вашитѣ керливи ризи. Скоро ще подири и народа своето!

Прѣдседателъ: М. Георгиевъ
Дѣловодителъ: Д. Поповъ

Разни.

Населението въ Австрия. Спорѣдъ напоследъкъ издадената статистика за прѣброяването станало на 31-вий Декемврий 1900 год. ни се прѣдставлява тѣй: Всичкото население въ тая половина отъ Австро-Унгарската империя брой 26,150,599 жители отъ които 546,785 сж чужденци. Чехо-Славяни били 5,180,825, отъ които въ Чехия 3,482,871 (въ 1890 било 3,644,188, а въ 1880 3,470,282). Нѣмци било присѣтнато 9,167,898, отъ които въ Чехия живѣятъ 2,337,041; Поляци били 4,260,961 (чѣв. Галиция); Русси 3,343,323 (респек. Мало-Руси); Словонци 1,192,750; Сърби и Харвати 711,439; Италианци 727,084, Румжни 230,962 а ний българи само въ Буковина 9512.

Огъ 1890—1900 год. увѣличило се изобщо населението на Австрия съ 9% или 2,130,158 души. Огъ тѣхъ, най вече Поляци, съставляватъ 14.8%, послѣ Сърби и Харвати 10.2%. Ру-

мани 10.4 %, Чехи 8.8 %, Нѣмци 8.3 % и т. н. а Словенци само съ 1.4 %
 Отъ 1860—1900 т. е. за единъ периодъ отъ 30 год. населението на Австрия се увеличило съ 17.4 % т. е. 3,715,018 души. Отъ тѣхъ най голѣмъ процентъ 31.3 % се пада на Поляцитѣ, на Чехитѣ само 16 %.

Ето защо обѣденитѣ Славяни трѣбва да господаруватъ въ тая страна.

Раздѣление Земята въ Белгия.
 Въ Белгия както на мновина е извѣстно, цѣвти дрѣбното земледѣлие, главно наемане на малки парцѣли (дѣлове). Спорѣдъ статистиката прѣвъ 1895 год. имало въ Белгия 6,526,000 дѣлове работна земя (parcel.), тѣй щото срѣдно голѣмината на единъ парцелъ (стопанство) не била по вече отъ 45 ара. Малкото производство постоянно на прѣдва и се множи, въ тая страна, което свѣдѣтелствува, че и за земледѣлието е много по рационаленъ тоя способъ отъ колкото капиталистическия. Обаче ступануване на своя земя собственостъ отстъпва въ нѣкои мѣста прѣдъ наема на земи за обработване. Отъ аграрната криза въ 1874 въ Белгия се забѣлѣвало че цѣната на земята струвала 2 пѣти по скъпо отъ колкото наема.

Въ началото обаче на втората половина на изтеклото се столѣтие белгийското земледѣлие значително на прѣднало, а това се дължи на дрѣбния земледѣлецъ, който съ прилѣжанieto и трудѣтъ си дохода отъ земята значително увеличилъ. Тѣй извѣстното „Pachtregt“ (наемно право) което на дѣло въ Фландрия се доказало, че е врѣдно въ земледѣлието, било сега напълно отстранено.

До скоро всички земледѣлски прѣдприятія се извършвали отъ наемници. Трудно е обаче да се опрѣдѣли колко голѣмо трѣбва да бѣде наетото пространство земя за да изхрани цѣло едно сѣмейство.

Hektor Denis въ 1897 г. опрѣдѣлил голѣмината на тая земя за Источна Фландрия на 3 ха, за Антверпенъ 4 ха, за Западна Фландрия 4 1/2. Отъ това виждаме, че парцелечни наеми по малки отъ 2 ха въ Сѣверо-Западна Белгия не стигатъ сами да изхранятъ едно сѣмейство. Изобщо казано положението на земледѣлца стопанъ е много по добро отъ това на тоя, който наема (арендатора). Най добръ е поставено тукъ дрѣбного и срѣдно селско стопанство, когато стопануване надъ повече отъ 50 ха, се счита за не рационално.

Образованието въ Австрия.

I. Земледѣлски училища:

По послѣдната статистика имаме: 2 висши земледѣлски школи (една на нѣмски и една на полски езици) 12 срѣдни землед. училища (въ 6 по нѣмски, 4 по чехски и 2 по полски); 3 срѣдни горски училища (2 нѣм. и 1 полско); 2 срѣдни винарско-овощарски (нѣмски). Висше яивоварско въ Виена. Освѣнтъ тия имаме други 40 земледѣлски (14 чехски, 13 нѣмски, 6 полски, 2 словенски, 1 сръбска, а на останалитѣ се изговарало на по два езици); 56 зимни школи земледѣлски (37 чехски, 17 нѣмски 1 полска и 1 чехско-нѣмска). 7 нисши горски училища (5 нѣмски 1 чехска и 1 полска); 13 женски земледѣлски училища (8 нѣмски 4 чехски и 1 словинска); 18 нисши овощарски училища (9 нѣмски 2 чехски, 3 полски, 3 чехско-нѣмски и 1 италианска) най накрай 2 пивоварски и 2 по спиртоварството. Що се отнася до отдѣлнитѣ области, то въ Чехия имало 60 землед. училища отъ които въ 39 се прѣподавало по чехски; въ Моравия

имало 38, отъ които въ 23 на чехски; въ Силезия 5. Всѣчко ученици било въ земледѣлскитѣ училища 5343 отъ които повече отъ 400 били въ висшитѣ, около 1200 на срѣднитѣ, а 3743 на нисшитѣ. Бюджета за подържанieto на земледѣлскитѣ училища само въ чехско, като се прибавятъ при това и разноснитѣ, които ставатъ за подържание земледѣлския отдѣлъ при Пражката политехника за 1899 год. надминавалъ 300,000 фиоринта. А именно прѣвъ 1899 г. за Таборската Академия по вече отъ 62000 лева. За Libwerde — 68,500 лева; за срѣднитѣ—66674 л., за други 16 землед. школи — 204382 лева. За зимнитѣ школи похарчено било 113986 л. За винарското—8800 лева; за млѣкарското 4800 л. и за женското селско-стопанско училище 9400 лева.

II. Основни и др. училища:

Споредъ статистиката отъ 1893 имало въ Австрия 18097 народни училища; едно падало на 1350 жители, почти тѣй както въ Гърция. Въ Австрия се пада срѣдно на единъ учителъ да учи 80 дѣца. Срѣдния процентъ между тия 14 годишни дѣца безъ училищно образование е 23 или изцѣло отъ 4051543 дѣца 910743, отъ тѣхъ само въ Галиция 600000 дѣца безъ училищно образование. На 100 лица отъ 6 год. на горѣ не знаятъ ни да четатъ ни да пишатъ въ Австрия 29, въ Велико-Британия 15, въ Германия 1.4, въ Норвегия 0.8, въ Швеция 0.6, а въ Швейцария 0.9.

Годишно отиватъ за всѣки ученикъ въ висше земледѣлско училище по 542 фиор. (повечето отъ 1084 л.), на ученикъ въ зимната академия по 436 фиоринта, на ученикъ въ Австрия на искусствата по 415 фиор., на техниката 388 фиор., на университетата 204 фиор., на учителската симонария 170 фиор., на ученикъ въ срѣднитѣ училища (реалки) 103 фиоринта; и най сетне за всѣки ученикъ отъ основното училище по 13 фиор. Въ народнитѣ училища въ Чехия имало 12146 учители и 1394 учителки. Отъ тѣхъ 2127 получавали заплатата по 700 фиор. годишно, 1905 по 600 фиор., 4831 по 500 ф., а 4677 по 400 фиоринта. А. С. П.

ЗЕМЛЕДЪЛСКО-МЕТЕОРОЛОГИЧЕСКИ БЮЛЕТЕНЪ
 за януарий 1902 г. по новъ стилъ (19 декември до 18 януарий по старъ стилъ).

Врѣмето, посѣвитѣ, лозята и пр.
 Врѣмето прѣвъ отчетния мѣсець януарий новия стилъ (отъ 19 декември 1901 до 18 януарий 1902 по ст. ст.) е продължавало да бѣде значително по топло отъ други години. Валежитѣ сж слаби, но влага достатъчна. Особено характерно е, че врѣдомъ числото на ясниятъ дни е било значително по голѣмо отъ други години по това врѣме. Почти всѣждѣ и всѣчитѣ овощни дървета имали много добра бръстъ (овощи пѣпки) и ако останатъ и поврѣдени отъ бѣдещи силни студове или друго, ще можемъ да се надѣемъ на голѣмо плодородие.

И посѣвигѣ както и прѣвъ декември, всѣждѣ сж продължавали да се развиватъ много редовно и хубаво; никждѣ не сж пострадали отъ нищо. Полскитѣ мишки въ Источна България още не сж прѣветнали да поврѣждатъ посѣвитѣ, но се забѣлѣва вече значителното имъ намаление. Въ Бургаско употреблението Льофтеровия тифозенъ миши бациллъ противъ полскитѣ мишки далъ добри резултати. — Различни полски работи сж се извършвали прѣвъ тоя мѣсець въ такъвъ голѣмъ размѣръ, както отъ дълги години не е бивало.

Ратицата продължава да прѣуспѣва всѣждѣ; тя се подобрила дори и въ тия мѣста, въ които поради късното ѣ засѣване не отиваше добръ. Нѣното състояние къмъ 18/31 януарий почти никадѣ не е опѣвено по долѣ отъ добро, а на много мѣста е била отлична.

Лозята. Поради перовоспората, която вече изколко години по редъ опростоява лозята, тѣхнитѣ прѣчки на повечето мѣста въ страната бѣха заварени въ началото на настоящата зима недостатъчно узрѣли; но необикновено топлото и сухо врѣме прѣвъ

декември и послѣ прѣвъ януарий, облагодетелствало ѣ отъ голѣмо число слѣзичеви дни, много е спомогнало да се поиснекътъ лозовитѣ прѣчки дори и тамъ, гдѣто бѣха останали почти велени. — На много мѣста обработванието на лозята било почнало прѣвъ отчетния мѣсець при най благоприятни условия, както редко се е случвало другъ пѣтъ. Нѣкждѣ сж почнали „зимната копанъ“ и прѣбораванието, а е имало дори и резидба.

Пчелитѣ. Състоянието на пчелитѣ продължава да не е задоволително въ тия мѣста, въ които не сж могли лѣтосъ да си съберътъ достатъчна храна за зимовище; но, при все това, само отъ с. Брѣвтиница-голѣма (Тетевенско) се оплакватъ, че имало измрѣли пчели отъ гладъ. Въ Бѣла-Слатина, както и на много други мѣста, пчелитѣ въ кошери отъ новата система били по добри отъ пчелитѣ въ стари кошери. — Необикновено топлото и сухо врѣме почти всѣждѣ е прѣдивикало пчелитѣ да изливатъ прѣдъ кошевитѣ си за прѣчистване.

Домашниятъ добитѣкъ и прѣвъ тоя периодъ е ималъ достатъчно суха храна, а пуцанъ е, при това, и на паша. Подъ влиянието на хубавото и меко врѣме, овцитѣ, както въ пролѣтъ, на много мѣста сж продължавали да се отказватъ отъ сухата храна, при всичко, че пашата не всѣждѣ е могла достатъчно да ги задоволи. — Отъ болеститѣ само крастата е била по распротранена. Така, краста имало по овцитѣ въ околитѣ: Видичка, Ломжа, Берковска, Врачанска, Свищовска, Русенска, Разградска, Поповска (и по говедата), Силистренска, Куртбунарска, Османпазарска, Ескиджумайска, Прѣславска (и по говедата), Балчишка (и по говедата), Добришка, Провадийска, Карнобатска, Ямболска, Чирпанска, Старо Загорска, Станимашка, Пловдивска, Карловска, Пазарджишка (и по говедата), Добришка, Пещерска, Панагюрска, Орханлийска, Софийска и Самоковска, а въ Свищовска околия само по говедата. Шарка по овцитѣ е имало въ с. Търнава (Бѣлослатинско), тукъ-тамъ въ Тургаянско, въ Османпазарскитѣ села Беревишъ и Демирджелери, въ Пирдопскитѣ села Мирково и Стъргелъ, въ нѣколко села отъ Софийската околия и въ с. Слаковци (Радомирско). Гърлица по свинетѣ или биволитѣ е била забѣлѣвама въ с. Добралеве (Орѣховско), Мека (Русенско), Косово-поле (Вѣлеенско), Авдалий (Ямболско) и Сахранодолъво (Казанлъшко). Сапъ по конетѣ е билъ распротраненъ въ селата Чифугъ-къои и Харманъ куюсу (Добришко), въ нѣколко села отъ Балчишка околия, въ Сливенъ, въ с. Коматеве (Пловдивска околия), въ Пирдопъ и въ с. Восици (Трънско). Шапъ по едрия и дрѣбния домашенъ добитѣкъ е имало тукъ-тамъ още въ Бѣлослатинска, Орѣховска, Никополска, Плѣвенска, Ловешка, Тетевенска, Ескиджумайска, Балчишка, Котленска, Карнобатска, Ямболска, Нова Загорска, Старо-Загорска, Казанлъшка, Чирпанска и Пирдопска околия. Констатирани сж: огреници по свинетѣ въ Ломъ, Мѣглижъ (Казанлъшко) и Баня (Панагюрско). Устрѣлъ имало по говедата въ Садово, метилъ въ Трънска, Габровска, Шуменска, Провадийска, Котленска, Карнобатска, Софийска и Брѣвнишка околий и бѣсъ въ с. Озировогорно (Вѣрковско), въ Бѣла-Слатина, Орѣхово, въ с. Долна Студена (Вѣлеенско), Кюлевча (Шуменско), Хвойна и Шарока Лѣка (Станимашко), Пирдопъ Градине (Царибродско) и Мламолово (Дупнишко).

Ягненитѣ до 18/31 януарий било наченало на много мѣста и то при доста алагодприятни условия, а имело въ околитѣ: Ломка, Плѣвенска, Еленска, Горнеорѣховска, Търновска, Русенска, Поповска, Прѣславска, Шуменска, Силистренска, Провадийска, Харманлийска, Борисовградска, Новозагорска, Казанлъшка, Карловска, Станимашка, Пазарджишка, Самоковска, Софийска, Царибродска, Трънска, Брѣвнишка, Радомирска, Кюлевчиската и пр. Въ Кая В рунъ (Ямболско), м. ринсовитѣ овци почти се изгинули, а мѣстнитѣ още не били маченали.

Домашнитѣ птици сж страдали въ твърдѣ ограниченъ размѣръ отъ холера въ Ломска, Орѣховска, Куртбунарска, Провадийска, Борисовградска и Чирпанска околии, отъ пинка въ Харманлийско и Чирпанско, отъ дифтеритъ въ Куртбунаръ, Каблякъ, Прѣславъ, Садово, Пловдивъ и Панагюриса, отъ шарка — пуйкитѣ въ Казанки и с. Надѣлище (Царибродско).

Резултата отъ захарното цѣвкло прѣвъ 1901. Споредъ свѣдѣнията, получена отъ Асоциациото Дружество за Български захарни фабрики и рафинарий въ София, прѣвъ 1901 година сж била засѣти съ захарно цѣвкло 20392 декара земя и получено 43347016 кгр. цѣвкло, т. е. едно на друго по 2125 кгр. отъ всѣки декаръ. На 1900 е имало засѣто пространство всичко

15656 декара, отъ които получени 27568318 клгр., т. е. едно на друго по 1759 килограма отъ декаръ.

Огдѣлно по райони засѣтото пространство и полученото количество цѣвкло прѣвъ 1901 година се распрѣдѣла така:

Районъ	Прѣвъ 1901 год. засѣта площ. декари	На 1 декември се падатъ клгр. 1901	1900
София—Курло	3979	7975000	2004
Казанлъ	4109	9161596	2230
Новоселци	3750	7928362	2114
Ихтиманлъ	3743	9117821	2436
Костанбродъ	3074	5243671	1706
Сливница	1354	3057266	2258
Мездра	863	863000	2236

Сокѣтъ на цѣвклото ималъ тая година 12,5% захарностъ срѣщу 13,20% миналата и 12,20% по миналата година.

Слѣднитѣ нѣколко подробности сж събрами непосредствено:

Въ Мездра и други блиаки Вратчански оела сж произведени и продадени около 200000 клгр. цѣвкло на спиртната фабрика Т. Балабановъ за варение спиртъ.

Въ с. Горубляне (Софийско) въ зимнитѣ закрити мѣста съ пѣськива почва е добито най много цѣвкло. Отъ най добри ниви се получило срѣдно около 3000 килгр. на декаръ. — Единъ селянитѣ, отъ 2 декара бивша ливада, получилъ 8000 кгр.

Въ с. Кривна единъ селянитѣ получилъ на 1900 год. отъ 4 декара 13000 кгр. а сега отъ 7 декара само 10000 кгр.

Въ с. Бусманци единъ селянитѣ получилъ отъ 2 декара точно 9675 кгр. Нивата губрена съ овчи торъ.

Въ с. Илиница единъ селянитѣ отъ 5 декара нива получилъ 22000 клгр., на 1900 г. отъ сжщата нива получилъ 23000 кгр., а сега пакъ я приготвилъ да бѣде насадена въ пролѣтъ вече трети пѣтъ съ цѣвкло. Сѣобщава: С. Вацовъ.

П О Щ А.

Чит. „Развитие“ с. Герентъ. Прѣдплатено е до 14 Май н. г. Испратихме Ви исканитѣ броеве.

Гошо Бончевъ, у-къ, Кюстендилъ. Ржководства по Винарство нѣмаме, но имале по Лозарство, цѣната му е 3 л.

Ред. в. „Изрѣвъ“. Съ голѣмо удоволствие бихме Ви испратили въпроснитѣ броеве, но сж изчерпани.

Н. Стойчевъ, с. Паламарци, Поповско. Въ редакцията ни не сж постѣпвали бонове на сума 3 лева, за това не Ви е испращанъ и вѣстника. Направете справка въ станцията.

П. Панчевъ, с. Панчарево; Д. Ивановъ, с. Мерзелъ; Н. Г. Лаловъ ул. с. Козарско; Я. Пеневъ, с. Юнусча. Писмата Ви оставатъ безпослѣдствие, понеже абонирванието става въ прѣдплата.

Т. Поповъ, с. Ст. Караджово. Ний изпълнихме желанието Ви обаче, остава, Вий въ едно късо врѣме да изпълните обещанието си.

Читалището с. Соуджакъ. Сумата получихме и вѣстника сж испраща, Молимъ испратете и остатъка.

Из. Станевъ, с. Тенча. Вѣстника Ви е редовно испращанъ; търсете го въ общината.

Г. Колевъ, Карлово. Обърнете се до редакцията на сп. „Садово“.